תפארת יוסף — תצוה

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור וגו'.במדרש (רבה בראשית כ"ב) מזמור שיר ליום השבת. מזמור זה אדם הראשון אמר בשעה שפגע בו קין א"ל מה נעשה בדינך א"ל עשיתי תשובה ונתפשרתי א"ל כך גדול כח של תשובה פתח ואמר מזמור שיר ליום השבת. הענין בזה ביאר כבוד אאמו"ר זללה"ה דהנה זה היה עיקר בעת בריאת העולם שהציב השי"ת התחלקות המדות, כדאיתא בש"ס (ר"ה ל"א.) בשני חילק מעשיו ומלך עליהם. כי אם לא היה התחלקות האלו רק כל אחד ואחד יכיר אחדות הגמור, והיה עומד פנים בפנים להשי"ת, לא היה שום מקום להבריאה, כי היתה מתבטלת במציאות, כי אור השי"ת אי אפשר לקבל בלי לבוש, כדאיתא בזוה"ק (בלק ר"ד:) נהורא קדמאה דברא קוב"ה עלמא לית יכול עלמא למיסבלא מה עביד קוב"ה עביד נהורא לנהורא ויקריה ליקריה לאתלבשא דא בדא. לכן הציב השי"ת התחלקות האלו שתתחלק לפרטים, וכל מדה ומדה מתפשט עד לקצהו, והאדם ע"י עבודתו יכיר את האחדות הגמור שיש בהפרטים האלו. וכל כך הלביש השי"ת את אורו הגדול בלבושים האלו, עד שלפעמים נדמה לאדם שבשעה הזו עבר על רצונו ית', ובאמת איך יכול לעשות שום פעולה נגד רצונו ית', כי אפילו מאותם שעושים בזדון ובשאט נפש גם מהם יש כבוד שמים, ורק שבתפיסתם עושים בזדון. ומאין ניקח זאת שלאדם יהיה ביכולתו לדמות לו שעשה ח"ו היפך מרצונו ית'. הוא רק מזה ההסתר שהציב השי"ת, ורק אחר התשובה שיש לו לאדם חרטה בלב, מדוע בזו השעה ג"כ לא קיימתי את רצונו ית'. אז מכיר שבאמת מעולם לא עבר על רצונו, והיה נקשר בהשי"ת אפילו בזו השעה ג"כ, כי באמת צריך האדם לדעת, כי כל העבודות הציב רק מצידנו מצד שהוא חפץ להטיב לבריותיו, כי מצידו אינו צריך כלל להבריאה, כדאיתא בש"ס (שבת כ"ב:) וכי לאורה הוא צריך והלא כל ארבעים שנה שהלכו ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו, וכדכתיב (דניאל ב׳:כ״ב) ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שריא, ורק כל העבודות הציב השי"ת מצדינו, מצד שהוא חפץ להטיב לבריותיו, ואיך יתכן שיסתעף מזה החסד פעולה זאת שידמה לאדם שעבר על רצונו ית', מסתמא יש בפעולה זו ג"כ כבוד שמים, ואז רואה תיכף שהוא עומד מקורב להשי"ת. שאע"פ שנדמה לו עד הנה שעומד רחוק מן אורו ית', כדאיתא בש"ס (חגיגה י"ג.) מן הארץ לרקיע מהלך חמש מאות שנה ובין כל רקיע ורקיע וכו', ונראה שיש מרחק רב. ואחר התשובה שיש לו חרטה בלב ואומר ממעמקי הלב סלח לנו אבינו כי חטאנו, וכהרף עין עומד תיכף מקורב להשי"ת. וכיון שראה אדם הראשון שכך גדול כח של תשובה, שברגע אחת יכול להלוך מרחק רב, ויכול לבוא למקורו, פתח ואמר מזמור שיר ליום השבת:

להעלות נר תמיד.איתא בש"ס (שבת כ"ב:) וכי לאורה הוא צריך והלא כל ארבעים שנה שהלכו ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו וכו' והקשה בתוספות מדוע נקט הגמ' מ' שנה, והלא כל העולם כולו לאורו של מקום הולכין. אך הענין בזה דהנה מי נקרא הולך לאורו, מי שהוא מכיר שאצל השי"ת הוא השלימות היותר גדול, ואינו צריך כלל להבריאה. ורק מה שהציב השי"ת בעוה"ז

שכבוד שמים כביכול אינו בשלימות בלי עבודת ישראל, זה הכל הוא מצידנו, מצד שהוא חפץ להטיב לבריותו, שאני מי שאינו מכיר זאת ההכרה, ונדמה לו שהשי"ת צריך להבריאה, זה אינו נקרא הולך לאורו. וממילא בישוב, מחמת שיש כמה בני אדם שאין מקיימים בתפיסתם את רצון השי"ת ורק הולכים בזדון לבם ובשאט נפש. ומי שהולך בישוב הדעת ומקיים את רצון השי"ת, יכול לדמות לו שהוא משלים כבוד שמים, ומבלעדו כביכול ח"ו כבוד שמים חסר, וממילא לא שייך לומר והלא כל העולם כולו לא הלכו אלא לאורו. ורק במדבר, כי מדבר מורה על כחות השובבים שיש באדם המונעים אותו מלקיים את רצונו ית'. וכעין דכתיב (דברים ט':ז') זכור אל תשכח את אשר הקצפת את ד' אלהיך במדבר וגו'. וביאר בזה כבוד אזמו"ר זללה"ה, שהאדם צריך לעמוד בכל יום ויום בדעה צלולה יותר מיום שלפניו, וביותר ישוב הדעת לעבוד את השי"ת, עד היכן שיראה האדם שאתמול נגד היום הוא כמו מדבר נגד ישוב, וממילא שייך לומר והלא כל ארבעים שנה שהלכו ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו, כיון שהכירו כולם אז הכחות השובבים שיש בהם, ואיך נשלם הכבוד שמים מאלו הכחות, ממילא הכירו איך שכבוד שמים הוא בשלימות בלא הם ג"כ:

ועשית מזבח מקטר קטורת.איתא בזוה"ק (ויקהל רי"ט.) תרי מדבחין הוה חד דעלוון וחד דקטורת בוסמין וכו' האי דקטורת בוסמין אמאי אקרי מזבח והא לא דבחין ביה דבחין ומזבח על דא אקרי, אלא בגין דא אקרי מזבח בגין דבטיל וכפית לכמה סטרין בישין וכו' ואיתא בזוה"ק (בהעלותך קנ"א:) מאי קטורת קטורי דכלא. הענין בזה ביאר כבוד אאמו"ר זללה"ה, די"א סממני הקטורת אינם מאכל אדם ורחוק ביותר מצורת אדם. זש"ה (ירמיהו כ"ד:א') הראני ד' שני דודאי תאנים וגו' הדוד האחד תאנים טובות מאד כתאני הבכורות והדוד אחד תאנים רעות מאד אשר לא תאכלנה מרע. ואיתא בש"ס (עירובין כ"א:) תאנים טובות אלו צדיקים גמורים תאנים רעות אלו רשעים גמורים, ושמא תאמר אבד סברם ובטל סכוים, ת"ל הדודאים נתנו ריח אלו ואלו עתידים שיתנו ריח. היינו, כי בעוה"ז הוא אילנא דספיקא ומעורב טוב ברע ורע בטוב. כי אילו היה נפרד רע מהטוב אז היה הטוב נתבטל במציאות, ורע גם כן היה נתבטל לגמרי. כי כל מה שברא הקב"ה לא ברא דבר אחד לבטלה, ומחמת זה יש להם קיום, מחמת שמעורב טוב ברע ורע בטוב. וזה, שמא תאמר אבד סברם ובטל סכוים ת"ל הדודאים נתנו ריח, שתדמה לך שהם רע לגמרי, ע"ז אמר אלו ואלו עתידים שיתנו ריח, כי יש בהם טוב ג"כ. ולעתיד אחר הבירור, אז יהיה נפרד רע לחוד וטוב לחוד. וכמו שביאר בזה כבוד אזמו"ר זללה"ה בספרו הקדוש (מי השלוח ח"א בראשית ד"ה ויצו) שלעתיד יהיה הצירוף מהפסוק מכל עץ הגן אכול תאכל ומעץ הדעת טוב, ורע לא תאכל, יהיה פסיק באמצע הפסוק, שהטוב יהיה נפרד מן הרע. וכמו שאיתא במדרש (תנחומא יתרו ג') לץ תכה ופתי יערים (משלי י"ט:כ"ה) לץ תכה זה עמלק ופתי יערים זה יתרו, היינו, כי אחר יציאת מצרים וקריעת ים סוף נפרד הרע מן הטוב. ועמלק נפרד לגמרי לרע ויתרו נכלל בישראל. וזה פירוש הפסוק ועשית מזבח, היינו כמו דאיתא בזוה"ק הנ"ל דבטיל וכפית לכמה סטרין בישין, דהיינו שתפרד הרע מהטוב, אז הוא מקטר קטורת, דהיינו קטירו דכלא, היינו שאע"פ שי"א סימני הקטורת אינם מאכל אדם, מ"מ נתכללו בישראל ומורה על אלו ואלו עתידים שיתנו ריח: